

'In de praktijk begint het echte werk'

Het lijkt je leuk om met kinderen te werken. Na de middelbare school kies je voor de opleiding PW 3. Drie jaar later heb je je diploma op zak en ben je klaar om aan de slag te gaan op een kinderdagverblijf. Maar hoe goed sluit je opleiding aan op de praktijk?

Tekst: Marjolijn Westerlaken

Fotografie: Wilbert van Woensel

Reflecteren, samenwerken, plannen: slechts een paar van de 25 kerncompetenties waarover een pedagogisch medewerker moet beschikken aan het einde van de opleiding. Begrippen die vaak pas betekenis krijgen op een kvd. Het beroep van pedagogisch medewerker is namelijk echt een vak dat je in de praktijk leert. Vandaar dat leerlingen al in het eerste jaar stage lopen. 'Ik wilde al sinds ik mij het kan herinneren met kinderen werken,' vertelt Demelza van der Zande (18), leerling op het Horizon College in Alkmaar. Zij volgde na de middelbare school de opleiding helpende zorg en welzijn en zit inmiddels in het tweede jaar van de beroepsopleidende leerweg (BOL) van de nieuwe opleiding PW (pedagogisch medewerker). Demelza gaat twee dagen in de week naar school en doet drie dagen per week praktijkervaring op tijdens stages. 'De opleiding is precies zoals ik mij had voorgesteld', vertelt ze. 'Ik moest wel wennen aan het werken met competenties; wat zijn competenties en hoe werk je eraan? Vanuit

de opleiding worden we daarin begeleid en als je het door hebt, valt het best mee. Het belangrijkste is dat je moet kunnen reflecteren over je eigen handelen. Een competentie waar ik zelf nog aan moet werken, is plannen en organiseren. Ik laat vaak alles tot het allerlaatste moment, waardoor ik af en toe in de stress schiet.'

Competentiegericht

Eind jaren negentig constateerde het bedrijfsleven dat starters op de arbeidsmarkt weliswaar beschikten over kennis en vaardigheden, maar dat een goede beroepshouding ontbrak. Zo moet een pedagogisch medewerker kennis hebben van de verschillende ontwikkelingsfasen die een kind doormaakt, maar ook goed met collega's en ouders kunnen omgaan. Competenties als omgaan met ouders en samenwerken zijn belangrijke voorwaarden om goed te functioneren binnen de kinderopvang. Vandaar dat het eindtermgerichte onderwijs is vervangen door het competentiegerichte onderwijs. Pien Stroethoff, docent bij het Horizon College en mentor van Demelza, is positief over deze omslag. Het Horizon College heeft een samenwerkingsverband met dertig ROC's. Om ervoor te zorgen dat de opleidingen niet steeds zelf het wiel hoeven uitvinden, maken ze gebruik van hetzelfde lesmateriaal. Stroethoff: 'Dit materiaal is heel erg praktijkgericht. Zo ben ik met mijn leerlingen op het moment bezig met de module ontwikkelingsgericht werken. Door de vorm

van de opdrachten worden de leerlingen - die vooral doeners zijn - gedwongen om een verdiepingslag te maken en de boeken in te duiken. Een voorbeeld: tijdens hun stage moeten leerlingen het pedagogisch beleidsplan bekijken van het kinderdagverblijf waar ze stage lopen. Een leerling kwam tijdens het lezen van het beleidsplan erachter dat het kinderdagverblijf werkt volgens de Reggio Emilia-benadering. Zij werd gedwongen uit te zoeken wat deze benadering inhoudt. Veel leerlingen doen dit niet graag, maar ik merk wel dat deze manier van werken vruchten begint af te werpen.'

Goede voorbeeld

Ook praktijkopleider Mirian de Geus van Kinderopvang BijDeHand in Rotterdam ziet dat de opleiding steeds beter aansluit op het werkveld. 'De grootste winst is dat de leerlingen gedurende 2,5 jaar aaneensluitend op stage gaan', vertelt De Geus, die verantwoordelijk is voor het werven en selecteren van leerlingen en het ondersteunen van de werkbegeleiders voor Kinderopvang BijDeHand. 'Daarnaast hebben

wij in samenwerking met de opleidingsinstanties en met andere kinderopvangorganisaties vormgegeven aan de nieuwe opleiding door onder andere het schrijven van praktijkgerichte opdrachten.' Het contact met de opleidingsinstellingen Zadkine en Albeda College in Rotterdam is hierdoor intensiever geworden. 'Vroeger spraken we nauwelijks docenten van school. Bij aanvang van de intensieve samenwerking stonden ze versteld van wat leerlingen in de praktijk kunnen leren. Maar de praktijk is het echte werk. Hier kom je in aanraking met de kinderen van 0-12 jaar, ieder met hun eigen behoefte, waar je als leidster professioneel op moet reageren. Ook ouders komen bij je met hun hulpvragen. De kinderen worden geobserveerd en aan de hand daarvan worden gesprekken gevoerd met ouders. Dat vraagt wat van de competenties van de toekomstige pedagogisch medewerker.'

Tineke Linssen, voorzitter van het Landelijk Pedagogenplatform en pedagoog bij Korein Kinderplein in Eindhoven, vindt dat een grote rol is weggelegd voor de kinderopvangorganisaties zelf. 'Als je tevreden bent dat een leerling alleen maar de afwas doet, draag je niet bij aan haar ontwikkeling', aldus de pedagoog. 'Je moet leerlingen wel het goede voorbeeld geven. Als je wilt dat ze kunnen reflecteren over hun eigen handelen, dan moet je als pedagogisch medewerker datzelfde gedrag laten zien.'

Lees meer over dit onderwerp op www.prima-online.nl

In beeld Leren kijken naar kinderen is een essentieel onderdeel van het beroep van pedagogisch medewerker. Die beroepshouding moet je als eerste ontwikkelen, volgens ROC-docenten en ervaringsdeskundigen Monique Groenewegen en Maureen Mols. Zij merkten dat juist dit deel van beroepsbekwaamheid ontbreekt in het huidige beroepsonderwijs en ontwikkelden een nieuwe methodiek: 'Opleiding in Beeld'. Deze aanpak combineert de Doe-didactiek (leren in de praktijk) met Video Interactie Begeleiding (reflecteren met behulp van videobeelden). Leerlingen kunnen in combinatie met het reguliere onderwijs opgeleid worden volgens deze methodiek. Voor meer informatie: www.opleiding-in-beeld.nl.